

Književnost.

„Ljubljanski Zvon“, leposloven in znanstven list, deseti letnik ima v četrti številki nastopno vsebino: A. Aškerc: Iskarijot, legenda. — Fran. Gestrin: Iz arhiva, povest. — Fr. Orožen: Henry Moreton Stanley. — J. Rakež: Vzduh in njega vpliv na človeško zdravje. — A. Funtek: Z doma. — y.: — V spomin. — J. Kenda: Prepeluhar, pravljica. — A. Funtek: Luči, XI. — Mária: Iz življenja mlade umetnice, novela. — I. Hönigman: O gluhtonemcih. — Književna poročila. — Dr. J. Sket: Odgovor Lendovšku. — Listek.

Ta znameniti beletristični list, pri katerem sodelujejo najboljši slovenski pisatelji, priporoča se ne le zaradi svoje izborne vsebine, temveč tudi zaradi dovršenega jezika. Nobeden slovenski list se ne more ponašati s tako čistim jezikom, s tako pristno narodnimi oblikami in tako priprostim in umljivim slogom, kakor ta. Kakor se naš jezik v oblikah in po novih pojmih poslednji čas krepko razvija in bogati, tako napreduje tudi »Zvon« v svoji pisavi, a pri tem napredovanju ostane na domačih tleh ter se odločno upira tujim vplivom. Pazljiv čitatelj se iz njega mnogo nauči in si čisti jezikovni ukus. Iz tega ozira so posebno znamenite jezikoslovne razprave, katere se nahajajo v vsaki številki. Iz poslednjih številk omenimo le jako poučno dr. Sket-Lendovškovo razpravo in književna poročila. Ne moremo si kaj, da iz poslednjih in sicer iz druge letošnje številke ne bi opozorili na L. Pintarjevo razpravo o glagolih iz nemščine k nam vzprejetih, ki se v nemščini končujejo na »—ieren« in se v slovenščini navadno tvorijo po VI. vrsti. Ker se v tem z g. pisateljem popolnoma ujemamo, naj priobčimo, kar on o teh glagolih piše. »Narod nam je jasno pokazal, kako je prirojevati take glagole v slovenščini, da jih je namreč z ohranjenim slogom ir-staviti v I. razred V. vrste. Preprost Slovenec, ki pošilja sina v srednje šole, daje ga študirati, a ne študovati. Slovenski vojak kakor nekdanj, tako i sedaj maršira in eksercira, a ne maršuje in ne ekser-

cuje. Ljubljanski brivci ne razujejo, ampak razirajo. Gospodiči in gospodičine po šetališčih špacirajo: če imajo dovolj slovenske zavesti in znanja slovenščine, tedaj sevda se izprehajajo ali šetajo, špacujejo pa ne. Sitni gospodarji in sekantne gospodinje svoje posle večkrat sekirajo, sekujejo jih ne. Ob slabih kupčijskih razmerah tržci falirajo, a ne falujejo itd. Vzledov, kako da narod vzprejema te vrste tujke, našli bi lahko še neizmerno veliko. Le tedaj imamo v slovenščini glagol VI. vrste, če si je izposodila samo podstavo za tvoritev glagola, a si je glagol napravila na tej podstavi potem sama. Torej: kritikovati in kritizirati (a ne kritizovati), replikovati (od replika) in popolnoma izposojeno »replirati«. Ministrujejo ministri na Dunaji, mašni strežniki v Ljubljani pa ministrirajo, a po nekod na kmetih še vedno k (pri) maši strežejo itd. Ako bi utegnil kdo ugovarjati, čemu nam te tujke na »irati?« Poslužujmo se svojih domačih izrazov itd., tedaj temu ugovoru prav odkritosrčno pritrdimo, da je opravičen, kajti domačinka zasluži prednost pred tujko. A vender se ne dá tajiti, da vzprejme z napredkom in kulturo vsak jezik veliko množino tujih besed, in da so tuji izrazi v nekaterih strokah neobhodno potrebni, ker jih ni mogoče nadomestiti z domačimi. Nikakor torej ne priporočamo, da začnimo vse vprek vzprejemati tujke, če pa jo že vzprejmemo katero, vzprejmimo jo z značajem tujstva, ker je tujka. Ne zahtevajmo torej od slovenskih koncipijentov, da bi koncipovali, niti ne od mizarjev in loščilcev, da bi polovali. Slikarji naj ne kopujejo, in risarji naj ne radujejo, če kako črto zavlečejo (radirajo naj jo!). Če pritisne kaka epidemija, kaka otrovna bolezen, skrbno desinficirajmo (kaj bi pač sicer: ali bi desinficovali, ali desinfikovali?). Če smo bolni, dajmo se zdraviti, bodisi kurirati, a nikar kurovati.

Iz navedenih vzrokov, posebno gledé jezika, moramo »Zvon« priporočati učitelstvu sploh, posebno pa še učiteljem-pisateljem. A. Ž.

Vprašanja in odgovori.

Jednajsto vprašanje. Rad bi se udeležil učiteljskega tečaja za deška ročna dela na Dunaji. Kolika podpora se dobi v to svrhu in od kod? Kake priloge imej prošnja? (G. F. R.)

Odgovor. »Društvo za ustanovitev in vzdrževanje zavodov, v katerih se šolski otroci brezplačno bavijo z ročnim delom«, priredi tudi v letošnjih počitnicah poseben tečaj za učitelje in je imenovano društvo dotični poziv poslalo vsem deželnim šolskim

svétom. Deželni šolski svét kranjski je z razpisom od dne 15. svečana t. l. št. 353 ta poziv objavil vsem okrajnim šolskim svétom, da ga razglasé podrejenemu učitelstvu.

Teh učiteljskih tečajev so se doslej udeležili s Kranjskega in sicer l. 1888. g. J. Bezljaj iz Krškega in g. A. Žumer iz Ljubljane; l. 1890. pa gg. J. Adlešič iz Šmartnega, J. Cepuder in J. Hribar iz Ljubljane, M. Hudovernik iz Dobrepolj,